

ประเภทภูมิปัญญาด้าน การจัดการ

ชื่อภูมิปัญญา การซื้อจ้าง (จ้าง)

บทนำ/ความสำคัญของภูมิปัญญา

การซื้อจ้าง (จ้าง) ผู้ที่มีความต้องการที่จะนำจ้างมาใช้งาน

ความเป็นมา

การซื้อจ้าง (จ้าง) ผู้ที่มีความต้องการที่จะนำจ้างมาใช้งาน หรือไปเสาะหาซื้อจ้างจนได้มาแล้ว ก่อนที่จะนำเข้าบ้านนั้น เพื่อป้องกันเสียดัญไร และความเป็นสิริมงคล ก็จะมีวิธีการ หรือเคล็ดลับ โดยเอาผ้าชิ้นของภรรยาของผู้นั้นเป็นเจ้าของจ้างนั้น เช็ดตัวจ้างตั้งแต่ปลายวง ไปถึง

ปลายหาง โดยใช้ผ้าชิ้นที่นุ่งแล้ว ประมาณ 7-8 ผืน เพื่อขจัดปัดเป่าเภทภัย หรือ เรียกตามพื้นบ้านว่าเป็นการข่ม หลังจากนั้นแล้วก็จะใช้น้ำที่แช่ด้วยสร้อย แก้ว แหวน เงินทอง ประพรม อาบ รดให้จ้างแล้วนำมาผูกไว้ในต้นไม้ใหญ่ในบ้าน โดยเลือกต้นไม้ที่เป็นมงคลในบ้านเช่น ขนุน ไม้สีสุก ต้นเต้า ต้นค้ำ แล้วก็หาอ้อย หางข้าวเปลือก ให้จ้างกิน แล้วก็ส่งเกตุคุณุพิตรกรรมของจ้างว่าจะถูกตามโลกของตำราตามศรัทธาหรือไม่ เช่น อาการกิริยาของจ้างนี้ แสดงออก เช่นว่าดำข้าว เต้าลม เห่งข้าวเส่าผี และเพื่อทำความคุ้นเคยระหว่างคนผู้เป็นเจ้าของใหม่และตัวจ้าง ให้ความเคยชินและนำไปประกอบการใช้งาน เช่นการไปรับจ้างซักลากไม้ก็จะมีพิธีฝากผี ฝากกับแม่ธรณี และสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์ในสถานที่เหล่านั้น

จ้าง นับว่าเป็นสัตว์ที่เชื่อและสามารถรู้ภาษาคนได้ โดยมีคติที่ได้ยึดถือว่าจ้างเปรียบเสมือนผู้คนในครอบครัว เพียงแต่พูดไม่ได้ จึงเป็นสัตว์ที่น่ารัก น่าเอ็นดู ถ้าได้สัมผัสจริง ๆ และเป็นจ้างที่นำโชคลาภ ฐานะอำนาจ มาสู่ผู้เป็นเจ้าของด้วย ส่วนสำหรับจ้างที่อัปมงคล หรือไม่ถูกต้องตามโลกก็จะไม่ขอกกล่าว ณ ในที่นี้

สำหรับจ้างมีสื่อภาษาจากคน ผู้ที่เลี้ยงหรือเจ้าของเป็นเอกลักษณ์ของอำเภอเวียงสาอย่างคำว่า

ทาว หมายถึง การหมอบ

รับ หมายถึง การจี

เอา หมายถึง การหยุด

บน หมายถึง มีสิ่งกีดขวางอยู่ข้างบนไม่สามารถไปได้

เก็บ หมายถึง การเก็บสิ่งของ ของที่ตกหล่นโดยใช้วงเก็บ

นอกนั้น จะใช้ทำอะไรก็ทำไปตามนั้น เช่น ลาก ลากไม้ ถอย ก็คือ ถอย หรือว่างัดก็คือจัด ทั้งหมดเป็นสื่อภาษาระหว่างคนกับจ้าง เพื่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างคนกับจ้าง นับเป็นภูมิปัญญาปัญญาพื้นบ้านพื้นเมือง ที่มีมติเกี่ยวกับการจัดการสัตว์เลี้ยงโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเรื่องของจ้างที่ควรอนุรักษ์และรักษาสืบต่อไป

ประโยชน์ที่ท้องถิ่นได้รับ

1. ไร่ลาคไม้
2. ไร่เป็นพาหนะ

แหล่งข้อมูล

นายญาณ สองเมืองแก่น อายุ 39 ปี

บ้านเลขที่ 184 หมู่ 4 ตำบลกลางเวียง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

 054 – 781105